

Numerieke methoden voor de stationaire ondiepwatervergelijkingen

afstudeercommissie

Prof.dr.ir. C. Vuik

Dr.ir. M. van Gijzen

Dr. H. Schuttelaars

Ir. J. Dijkzeul

Dr.ir. B. van 't Hof

Femke van Wageningen-Kessels

29 juni 2007

1

Achtergrond: rivierbeheer

29 juni 2007

2

Achtergrond: software

WAQUA

- sinds circa 1970 -

- tijdsafhankelijke oplossing
- nauwkeurig
- veel mogelijkheden

QuickFlow

- sinds 2006 -

- alleen stationaire oplossing
- WAQUA nodig voor beginoplossing
- plaatsdiscretisatie WAQUA

Inhoud

- De ondiepwatervergelijkingen
- Correct oplossen
 - stabiliteit
- Snel oplossen
 - methoden
 - testresultaten
- Conclusie

2D ondiepwatervergelijkingen

$$\frac{\partial U}{\partial t} + U \frac{\partial U}{\partial x} + V \frac{\partial U}{\partial y} - fV + g \frac{\partial \zeta}{\partial x} - \frac{\tau_{\text{bottom},x}}{\rho_0 H} - \nu_H \left(\frac{\partial^2 U}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 U}{\partial y^2} \right) = 0$$

$$\frac{\partial V}{\partial t} + U \frac{\partial V}{\partial x} + V \frac{\partial V}{\partial y} + fU + g \frac{\partial \zeta}{\partial y} - \frac{\tau_{\text{bottom},y}}{\rho_0 H} - \nu_H \left(\frac{\partial^2 V}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 V}{\partial y^2} \right) = 0$$

$$\frac{\partial \zeta}{\partial t} + \frac{\partial HU}{\partial x} + \frac{\partial HV}{\partial y} = 0$$

Discretisatie & randvoorwaarden $\Rightarrow \mathbf{M} \frac{\partial \mathbf{x}}{\partial t} = \mathbf{F}(\mathbf{x})$

Stationair $\Rightarrow \mathbf{F}(\mathbf{x}) = \mathbf{0}$

Correcte oplossing

- Residuenanalyse
- Continuering
- Stabiliteitsanalyse

Stabiliteit

Stationair

Oplossing verandert
niet meer als tijd
verstrijkt

Stabiel

Als er een kleine
verstoring optreedt
blijft de oplossing
ongeveer gelijk

Eigenwaardenanalyse: theorie

Lineair probleem $\frac{dx}{dt} = Ax$

QuickFlow: $M \frac{dx}{dt} = F'(x)x$

Eigenwaardenanalyse: theorie

Lineair probleem $\frac{dx}{dt} = Ax$

QuickFlow: $M \frac{dx}{dt} = F'(x)x$

Stelling Als alle eigenwaarden λ van A negatief reëel deel hebben, dan is oplossing $x = 0$ stabiel.

Eigenwaardenanalyse: theorie

Lineair probleem $\frac{dx}{dt} = Ax$

QuickFlow: $M \frac{dx}{dt} = F'(x)x$

Stelling Als alle eigenwaarden λ van A negatief reëel deel hebben, dan is oplossing $x = 0$ stabiel.

Oplossing $x(t) = x_0 e^{At} = x_0 S e^{Jt} S^{-1}$

J Jordan vorm van A : eigenwaarden op hoofddiagonaal

Eigenwaardenanalyse: theorie

Lineair probleem $\frac{dx}{dt} = Ax$

QuickFlow: $M \frac{dx}{dt} = F'(x)x$

Stelling Als alle eigenwaarden λ van A negatief reëel deel hebben, dan is oplossing $x = 0$ stabiel.

Oplossing $x(t) = x_0 e^{At} = x_0 S e^{Jt} S^{-1}$

J Jordan vorm van A : eigenwaarden op hoofddiagonaal

Als $Re(\lambda) < 0$ dan $e^{Jt} \rightarrow 0$ als $t \rightarrow \infty$

Eigenwaardenanalyse: theorie

Lineair probleem $\frac{dx}{dt} = Ax$

QuickFlow: $M \frac{dx}{dt} = F'(x)x$

Stelling Als alle eigenwaarden λ van A negatief reëel deel hebben, dan is oplossing $x = 0$ stabiel.

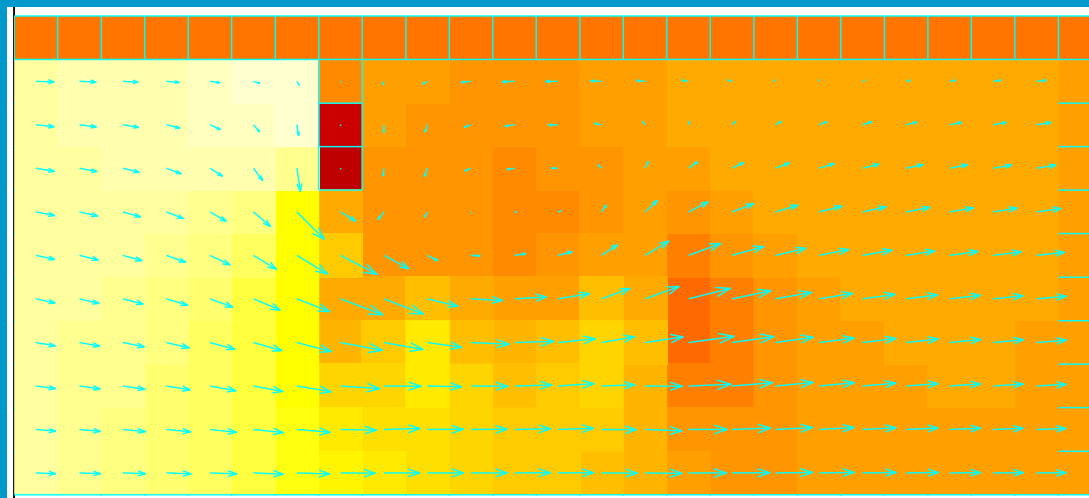
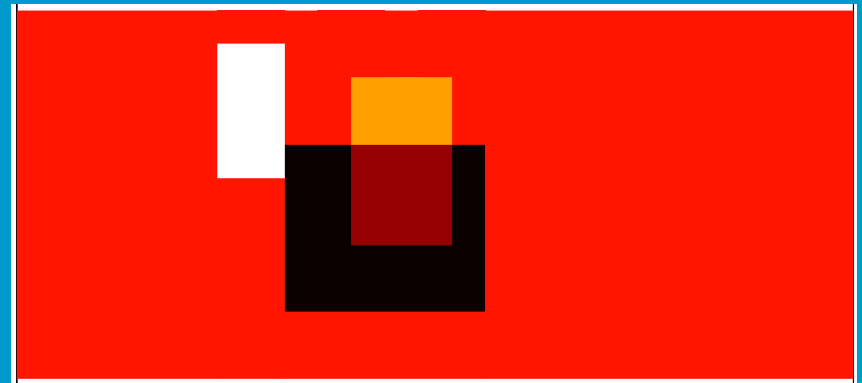
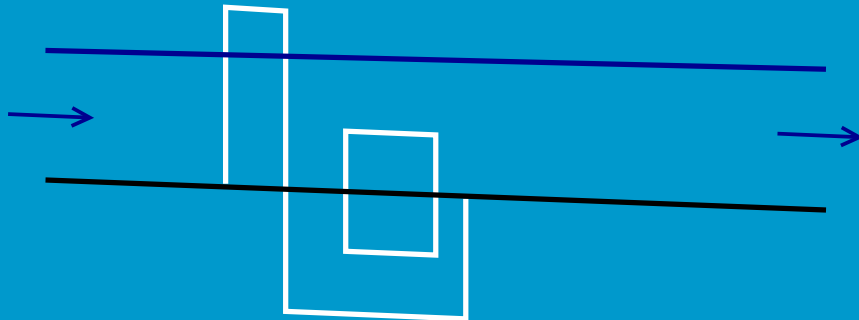
Oplossing $x(t) = x_0 e^{At} = x_0 S e^{Jt} S^{-1}$

J Jordan vorm van A : eigenwaarden op hoofddiagonaal

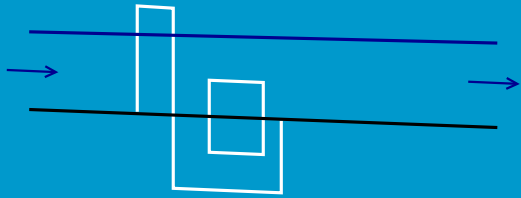
Als $Re(\lambda) < 0$ dan $e^{Jt} \rightarrow 0$ als $t \rightarrow \infty$

Dus $x(t) = 0 \Rightarrow x = 0$ is stabiele oplossing

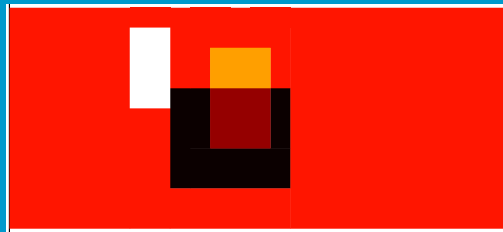
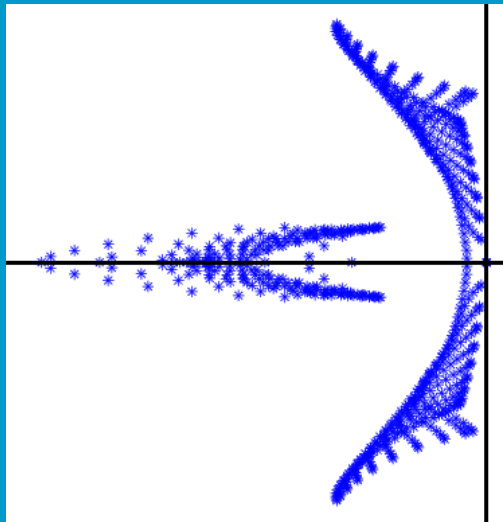
Eigenwaardenanalyse: QuickFlow

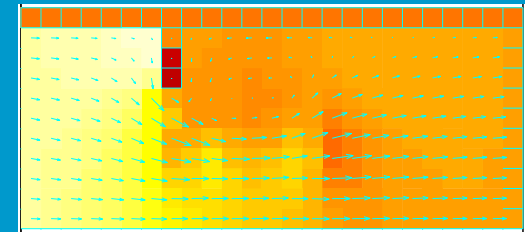
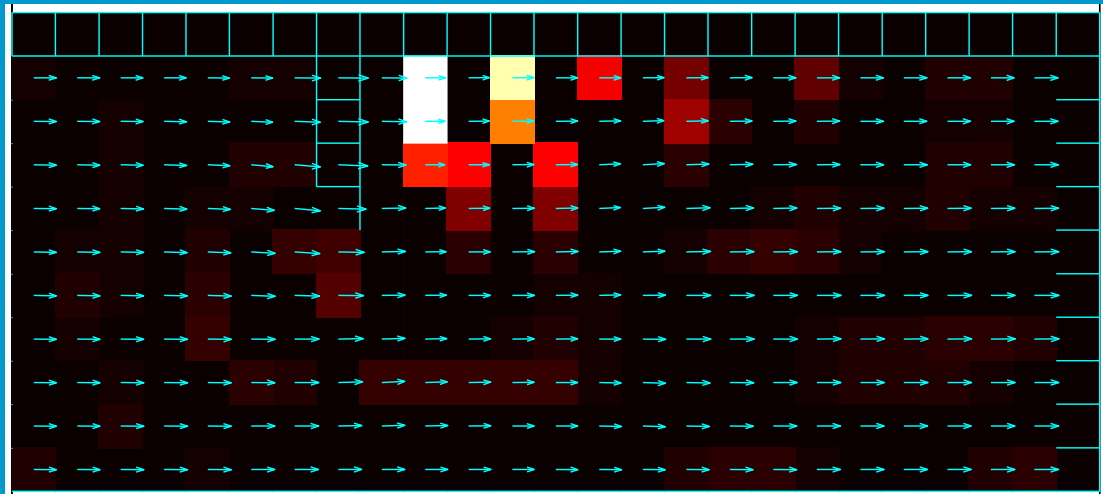
Eigenwaardenanalyse: QuickFlow

Eigenwaarden

Eigenvector

Stabiliteit: Crank-Nicolson

$$M \frac{dx}{dt} = F(x)$$

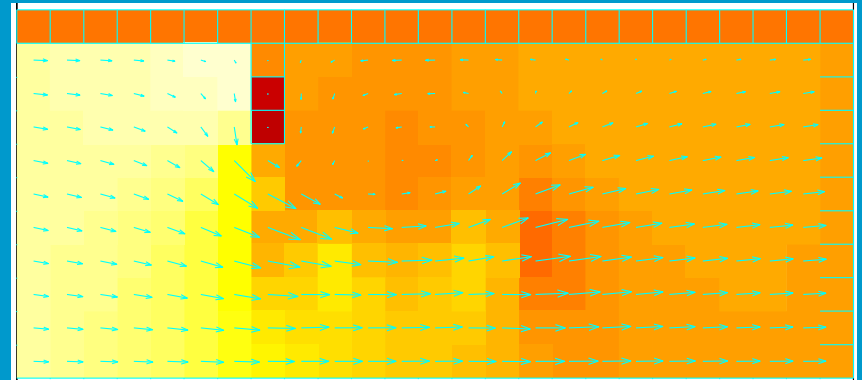
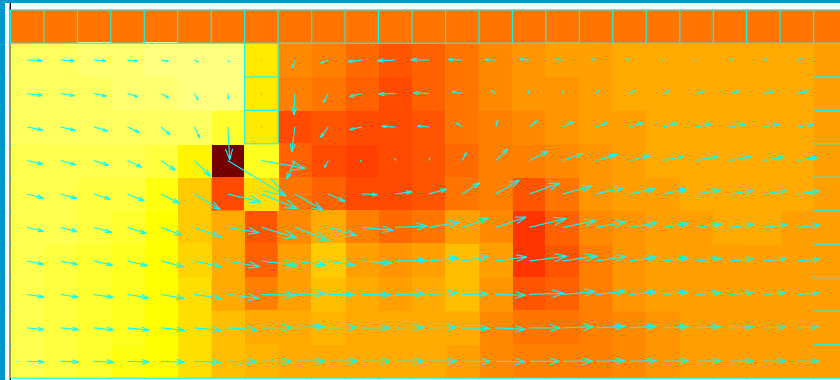
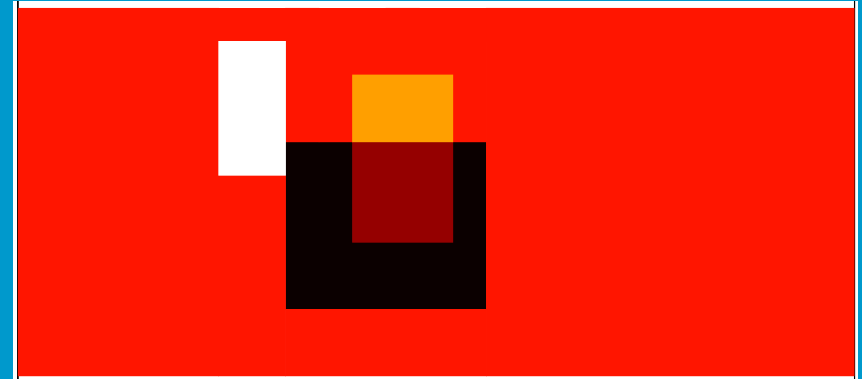
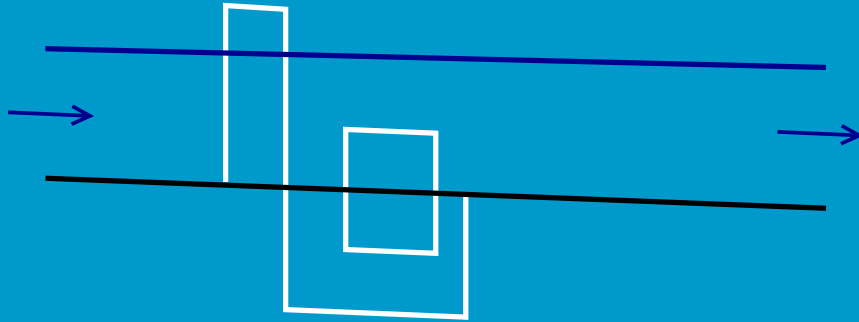
$$M \frac{x_{\text{nieuw}} - x_{\text{oud}}}{\Delta t} = \frac{F(x_{\text{nieuw}}) + F(x_{\text{oud}})}{2}$$

Beginoplossing stabiel \Rightarrow

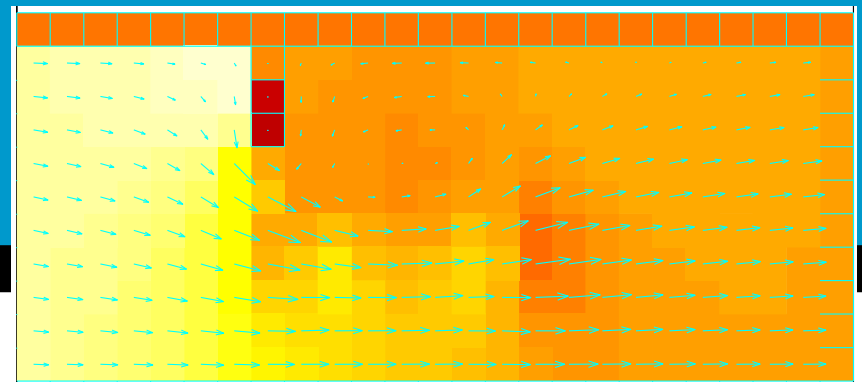
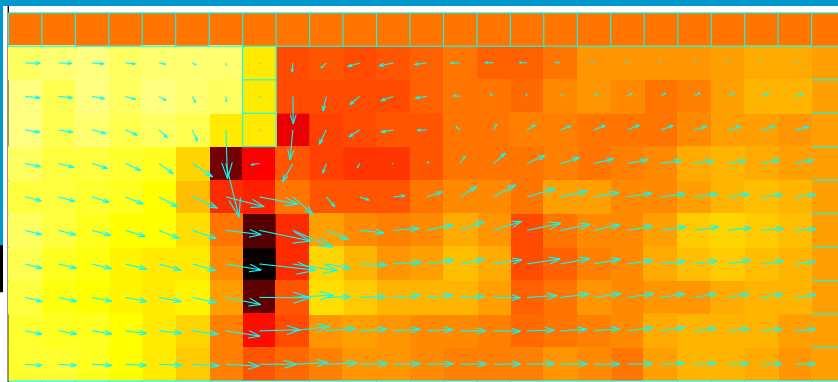
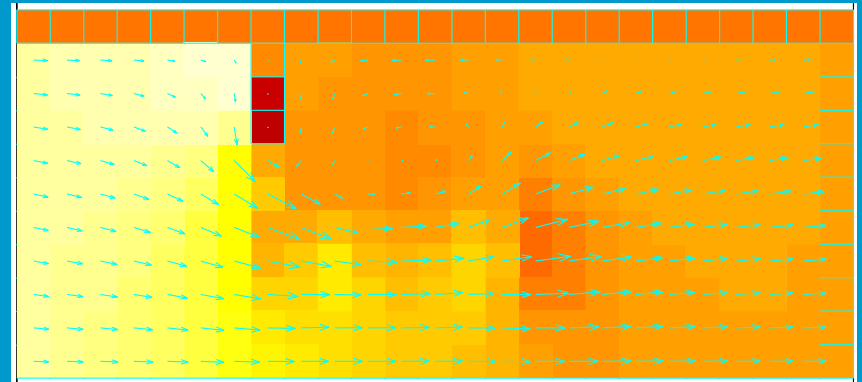
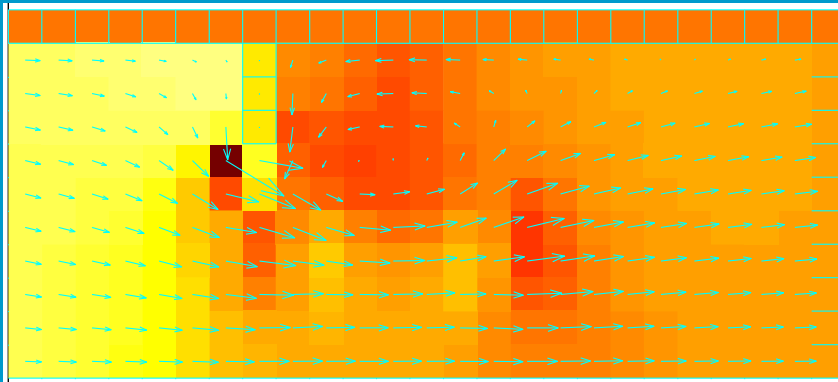
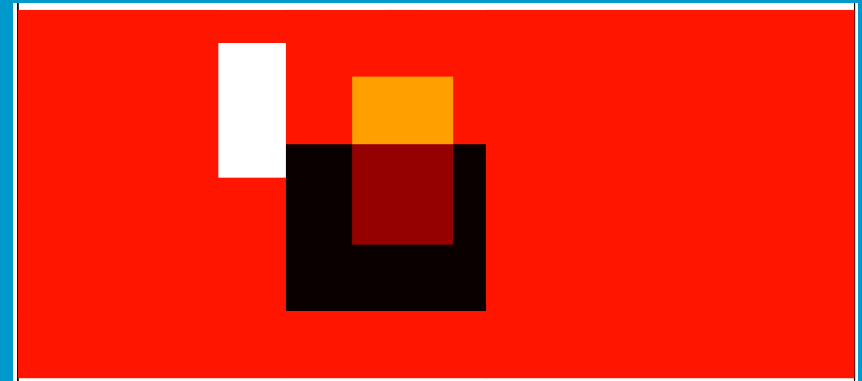
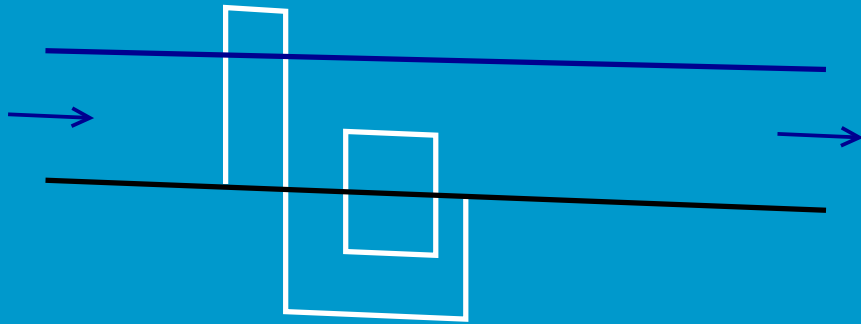
Crank-Nicolson onvoorwaardelijk stabiel \Rightarrow

oplossing wijkt nooit ver af van beginoplossing

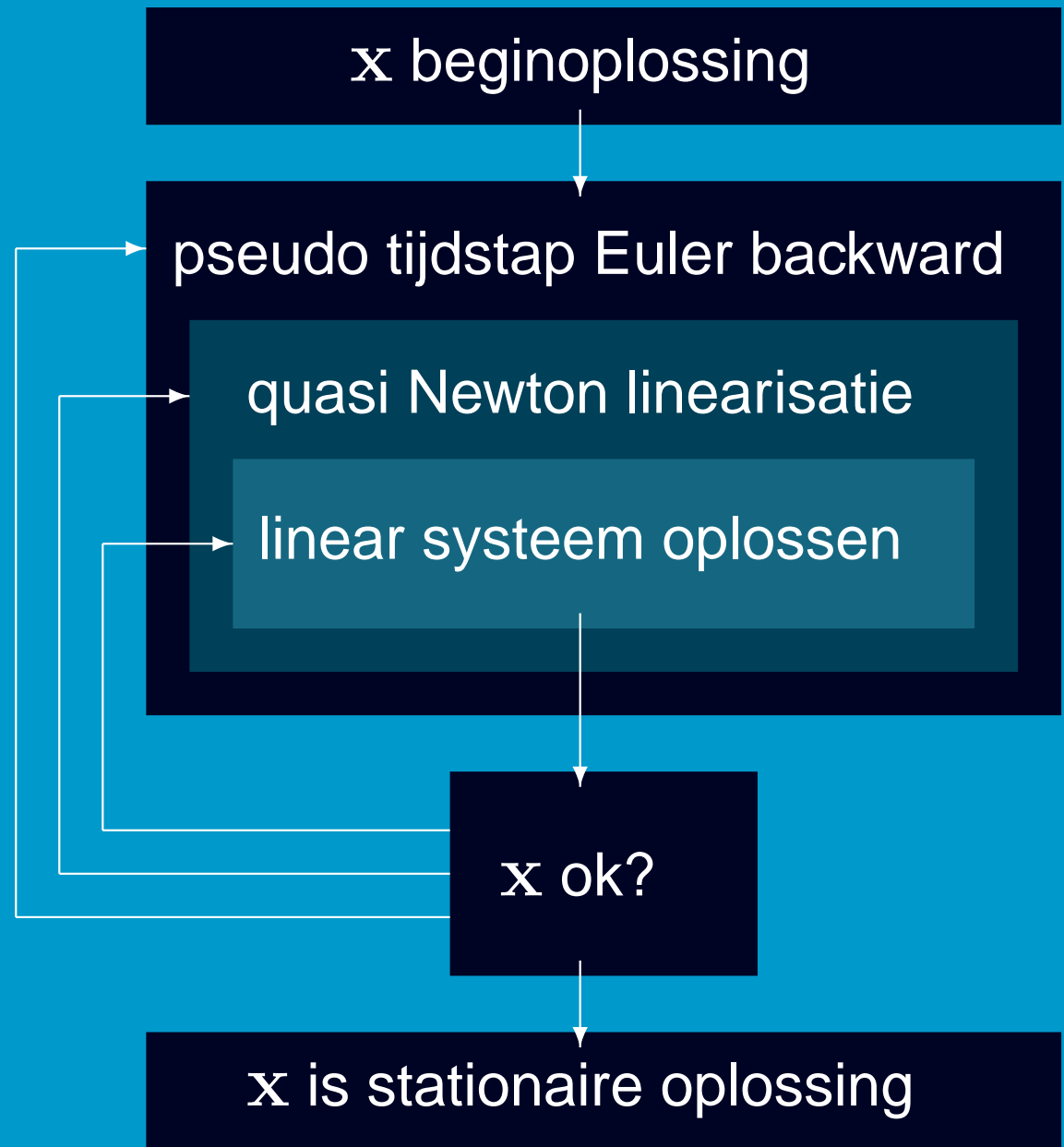
Toepassing Crank-Nicolson

Toepassing Crank-Nicolson

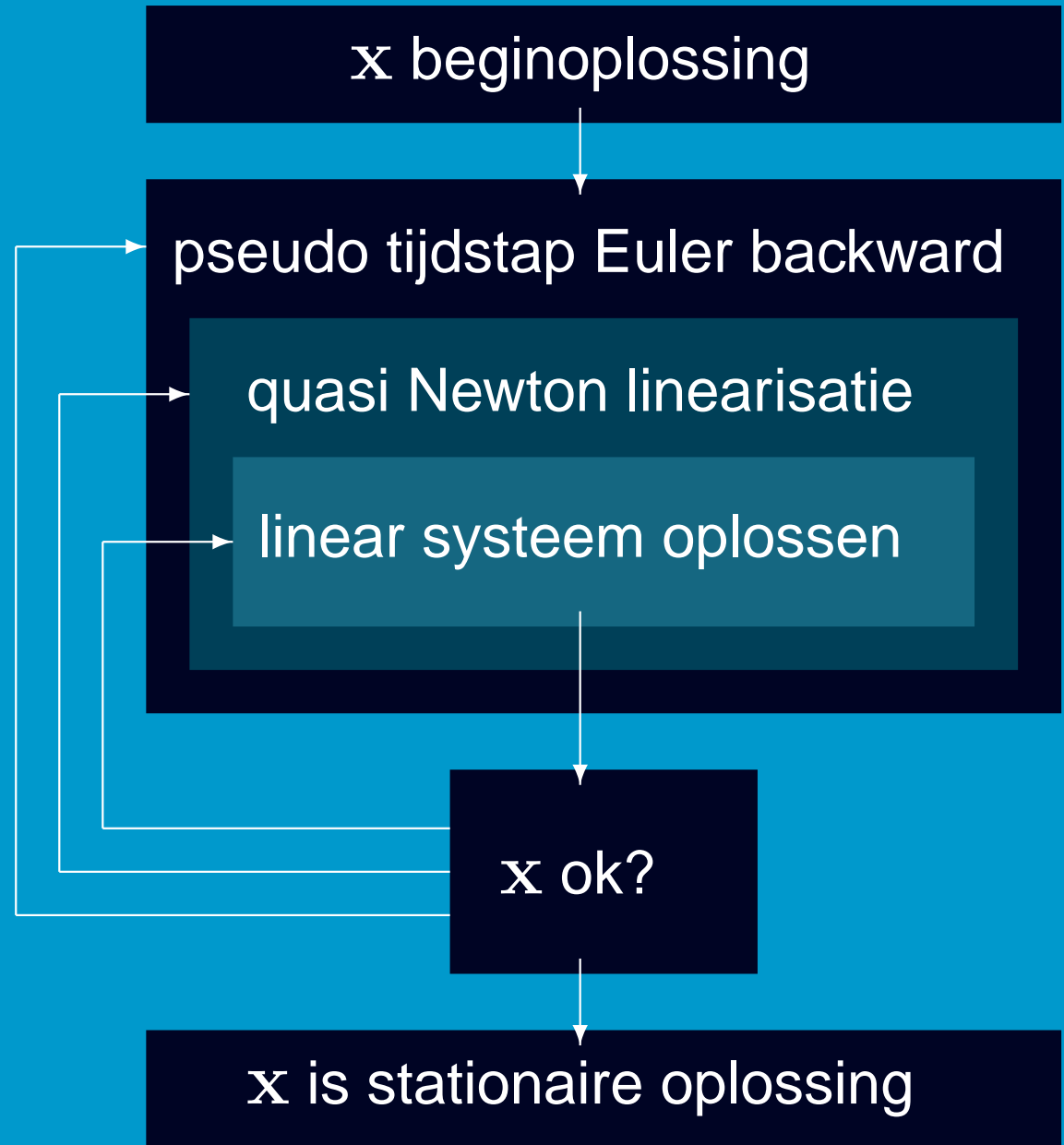

Snel oplossen

Snel oplossen

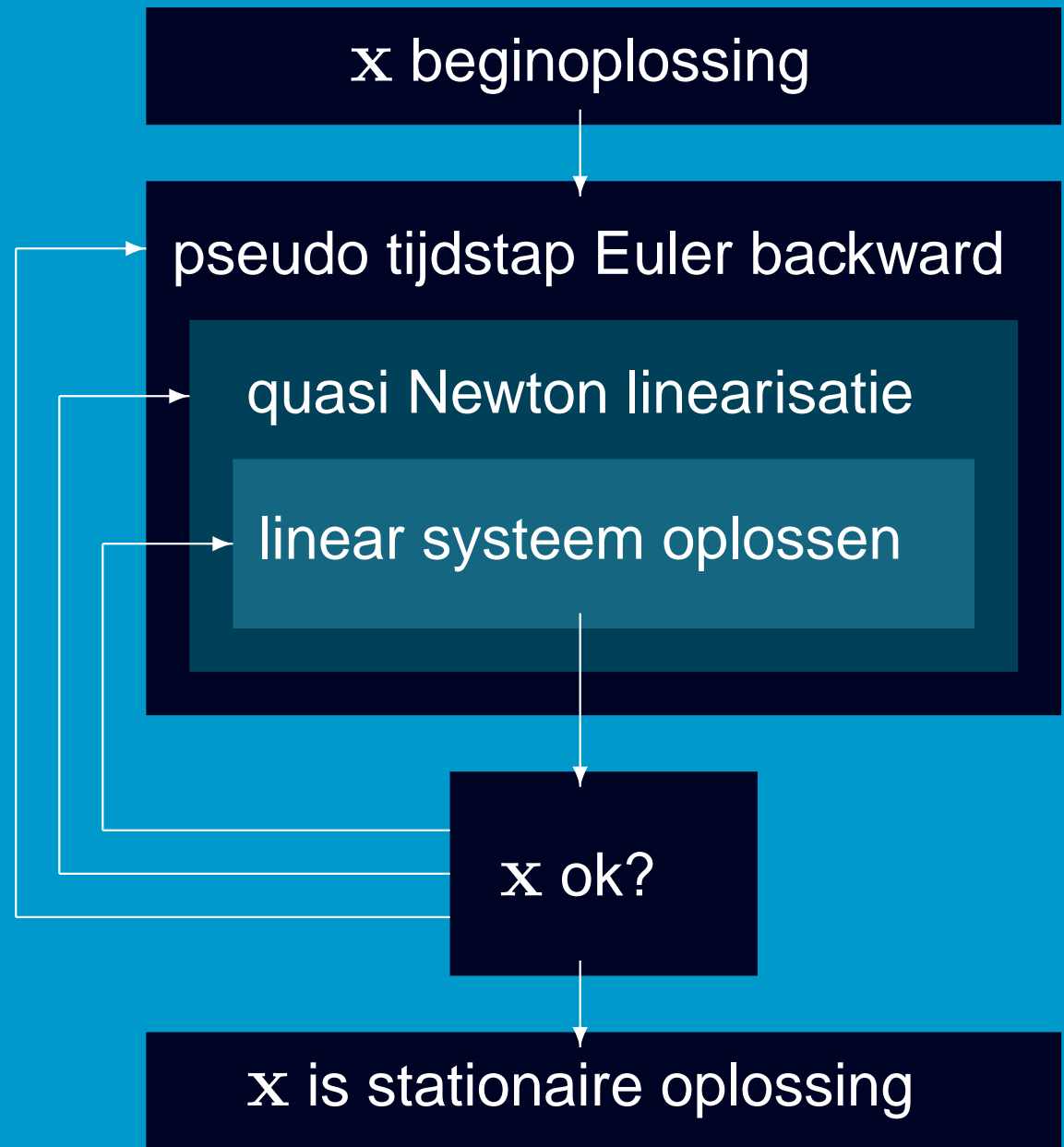
grote tijdstappen

Snel oplossen

grote tijdstappen

line search

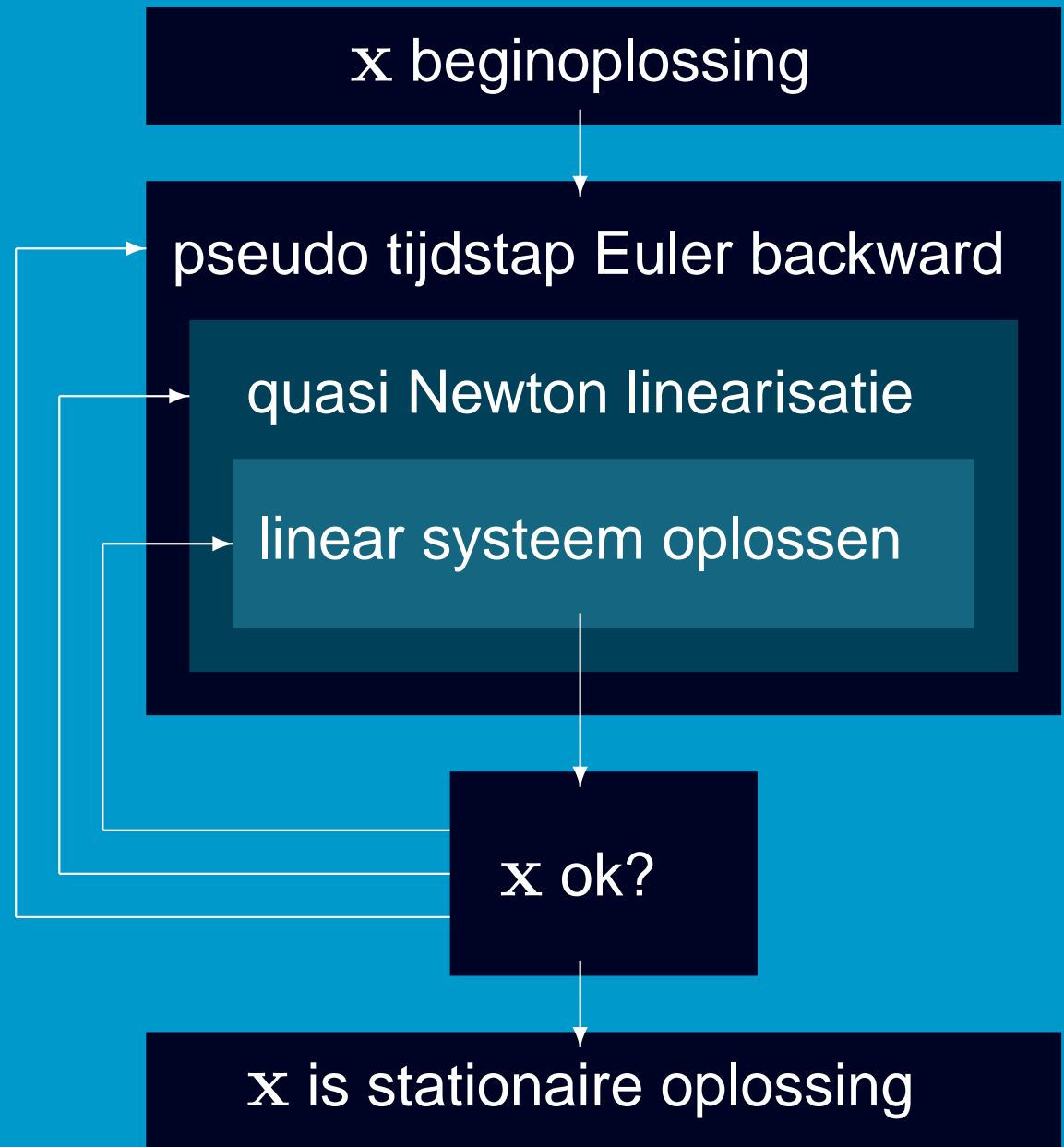
Snel oplossen

grote tijdstappen

line search

LU preconditioner

BiCGSTAB

Snel oplossen

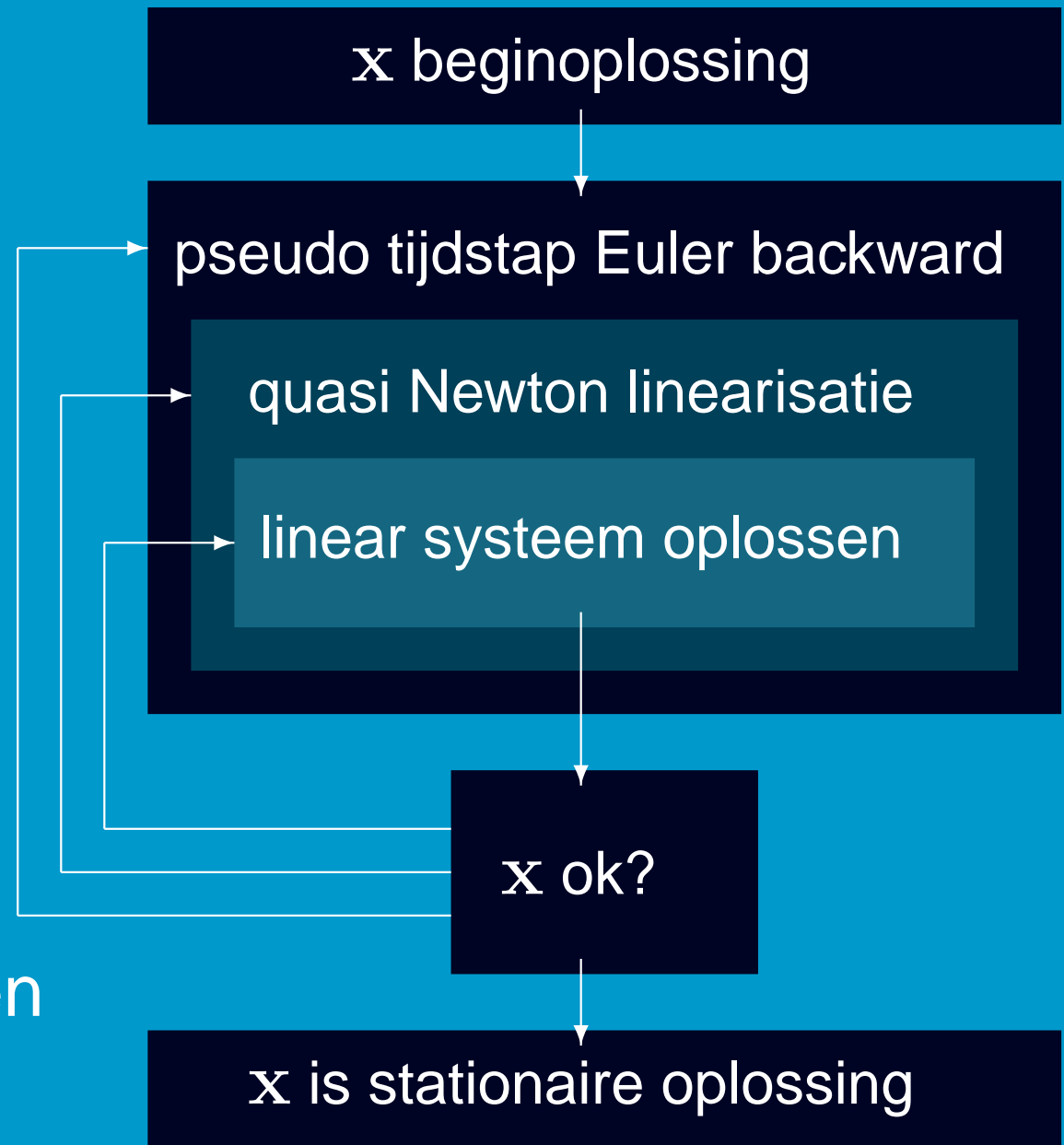
grote tijdstappen

line search

LU preconditioner

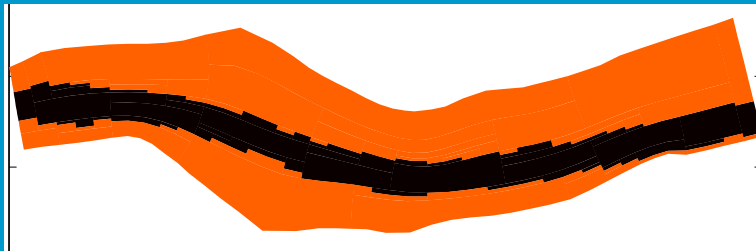
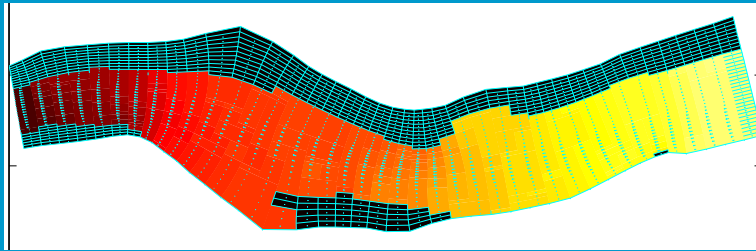
BiCGSTAB

Jacobiaan en LU
weinig herberekenen

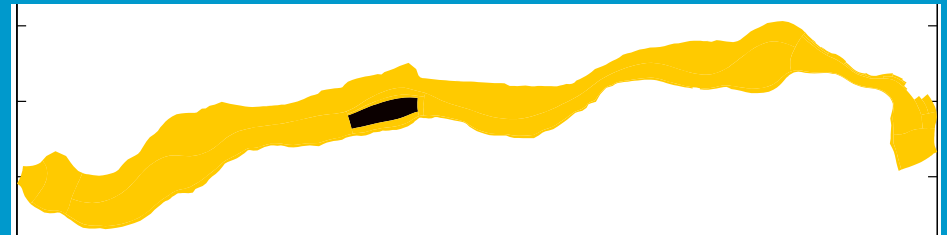
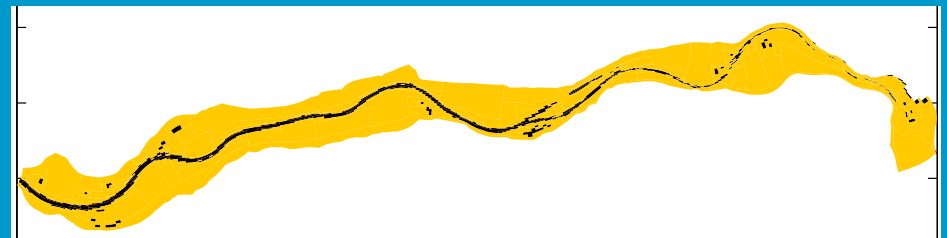
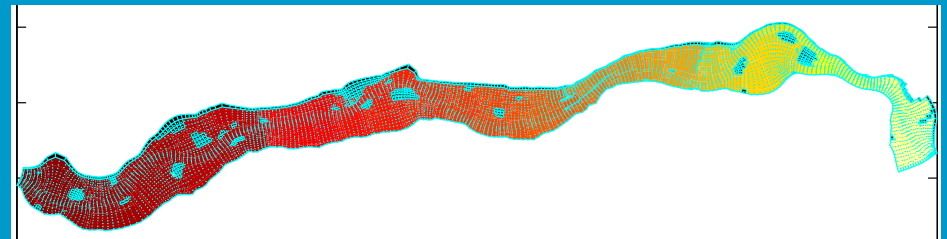

Tests

Lek

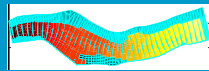

Randwijk

Testresultaten

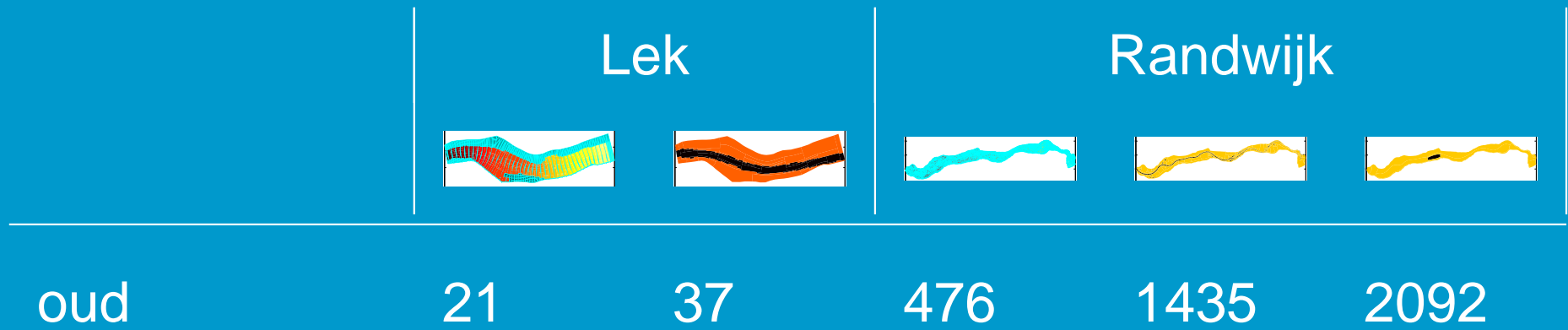
Lek

Randwijk

Testresultaten

Testresultaten

	Lek		Randwijk		
					
oud	21	37	476	1435	2092
pseudotijdstap	7	12	55	74	361

Testresultaten

	Lek		Randwijk		
					
oud	21	37	476	1435	2092
pseudotijdstap	7	12	55	74	361
quasi Newton	6	18	50	82	?

Testresultaten

	Lek		Randwijk		
					
oud	21	37	476	1435	2092
pseudotijdstap	7	12	55	74	361
quasi Newton	6	18	50	82	?
BiCGSTAB	4	12	25	36	68

Testresultaten

	Lek		Randwijk		
					
oud	21	37	476	1435	2092
pseudotijdstap	7	12	55	74	361
quasi Newton	6	18	50	82	?
BiCGSTAB	4	12	25	36	68
totale verbetering	5 ×	3 ×	19 ×	40 ×	30 ×

Conclusie

- Correct oplossen → ook moeilijke problemen
- Stabiliteitsanalyse:
 - Eigenwaarden
 - Crank-Nicolson
- Snel oplossen → 3 tot 40 keer sneller

Vragen of opmerkingen?

Vragen of opmerkingen?

Vanavond: borrel!

20:00 – 't Boterhuis – Markt 15-17a